

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la impunerea obligației de serviciu public
în vederea asigurării securității aprovizionării și stocării gazelor naturale
în situație de urgență

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Republica Moldova se consideră a fi una din cele mai vulnerabile țări din Europa de Sud-Est în ceea ce privește securitatea aprovizionării cu gaze naturale. Astfel, ținând cont de faptul că, gazele naturale necesare pentru consumul țării sunt importate 100% dintr-o singură sursă (SAP „Gazprom”) se constată riscuri majore pentru statul nostru în cazul limitării pe o perioadă îndelungată, sau sistarea gazelor naturale importate/furnizate în conformitate cu Contractul de furnizare a gazelor naturale, încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”.

Vulnerabilitatea a fost confirmată în luna octombrie 2021, în contextul limitărilor privind furnizarea gazelor naturale de către SAP „Gazprom” și incertitudinii privind semnare/prelungirea contractului de furnizare a gazelor naturale dintre SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”.

Astfel, la etapa de gestionare a situației excepționale în sectorul gazelor naturale, care a survenit din cauza limitărilor în aprovizionarea cu gaze naturale, au fost aplicate/examinate mai multe acțiuni/mecanisme privind atenuarea impactului crizei cât și consolidării securității energetice a țării.

În același context, au fost inițiate mai multe acțiuni ce vizează modificarea cadrului juridic sectorial cât și acțiuni de ordin economic orientate spre prevenirea apariției unei eventuale crize în sectorul gazelor naturale și pregătirea autorităților implicate pentru a interveni prompt întru gestionarea acestora în cazul apariției, pentru asigurarea aprovizionării fiabile a tuturor consumatorilor în mod special în perioada rece a anului.

Respectiv, ținând cont de evenimentele din luna octombrie 2021 de pe piața gazelor naturale a Republicii Moldova, când volumul de gaze naturale furnizate de către SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom” acoperea doar 67% din necesarul de consum, inclusiv de cele două notificări parvenite din partea SAP „Gazprom”, privind intenția de sistare a livrărilor de gaze naturale în decurs de 48 ore și/sau rezilierii unilaterale a contractului de furnizare, în cazul neexecutării obligațiilor contractuale (*luna noiembrie 2021, ianuarie 2022*), cât și prin prisma evenimentelor tensionate din regiune, constituie o necesitate prioritară asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova, în mod special în perioada rece a anului.

O soluție examinată în acest scop o constituie achiziționarea unor volume de gaze naturale de la furnizori/traderi de pe piețele regionale și stocarea acestora în depozitele subterane din regiune.

Pentru realizarea acestui deziderat au fost analizate și stabilite o serie de măsuri ce urmează a fi întreprinse de diverse părți interesate/implicate în scopul obținerii rezultatelor scontate. Astfel, în urma conlucrării și discuțiilor purtate cu partenerii de dezvoltare de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), ultimii printr-un demers oficial, și-au exprimat disponibilitatea privind acordarea unui mecanism de finanțare (*forma unui împrumut acordat Republicii Moldova în valoare de până la 300 de milioane USD, demersul Ministerului Finanțelor nr. 11/2-6/574 și BERD din 14 decembrie 2021*) pentru achiziționarea unui volum de gaze naturale necesar Republicii Moldova (*inclusiv serviciile aferente: transport, înmagazinare ș.a.*) în caz de

situație de urgență, în baza unui acord de împrumut ce urmează a fi semnat cu Republica Moldova.

Totodată, reprezentanții BERD au comunicat că, condițiile de acordare a unei astfel de finanțări presupun utilizarea unui sistem de achiziție a gazelor naturale care să fie conform cerințelor BERD, și ultima ar urma să se întâmple prin lansarea unui exercițiu de precalificare în scopul preselecției potențialilor traderi/furnizori de gaze naturale care vor fi acceptați de către BERD.

Astfel, în contextul în care, procurarea gazelor naturale de către SA “Moldovagaz” din alte surse, decât SAP “Gazprom”, este extrem de dificilă, atât din lipsa mijloacelor financiare cât și din imposibilitatea semnării contractelor de achiziție și creditare, fără a coordona acțiunile ce urmează a fi întreprinse cu organele de conducere ale SA “Moldovagaz”, în componența cărora reprezentanții SAP “Gazprom” constituie majoritatea, aceasta este posibil de realizat de către întreprinderea SA „Energocom”, societate în care statul deține pachetul majoritar (100%). Totodată, având în vedere și experiența dobândită de către personalul SA „Energocom”, care în luna octombrie 2021, a elaborat o procedură și au lansat mai multe licitații pentru achiziționarea gazelor naturale pentru revinderea acestora către SA „Moldovagaz”.

Prin urmare, considerând cele enunțate, întru aplicarea mecanismului de procurare a gazelor naturale având la bază instrumentul de finanțare BERD, în conformitate prevederile art. 4 alin. (1), art. 11 alin (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, se consideră imperativă impunerea obligației de serviciu public întreprinderii SA ”Energocom”, întreprindere care deține licență de furnizare a gazelor naturale, în vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova în situație de urgență, prin achiziționarea și stocarea acestora în depozitele subterane.

Respectiv, ca rezultat al aprobării proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la impunerea obligațiilor de serviciu public în vederea asigurării securității aprovizionării și stocării gazelor naturale în situație de urgență, se va crea un mecanism legal prin care, SA „Energocom” va iniția procedura de achiziție în baza unor proceduri concurențiale a cantităților necesare de gaze naturale în vederea stocării și totodată, va încheia un Contract-cadru cu furnizorii de ultimă opțiune, de vânzare-cumpărare a gazelor naturale stocate.

Vânzarea de gaze naturale către furnizorii de ultimă opțiune va avea loc în cazul limitării și/sau sistării livrării gazelor naturale aferente contractelor în derulare, este necesară aprovizionarea consumatorilor cu cantități de gaze naturale suplimentare celor stabilite în contractele în derulare încheiate de furnizorii de ultimă opțiune, prețul gazelor naturale stocate și livrate de Societatea pe Acțiuni „Energocom” este mai mic decât prețul curent al gazelor naturale contractate de către furnizorii de ultimă opțiune.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la impunerea obligației de serviciu public în vederea asigurării securității aprovizionării și stocării gazelor naturale în situație de urgență nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, astfel, nu este necesară descrierea gradului de compatibilitate.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii Guvernului vine să stabilească cadrul normativ necesar în vederea sporirii

securității de alimentare cu gaze naturale a țării, prin impunerea obligației de serviciu public prin realizarea înmagazinării de gaze naturale de către Societatea pe Acțiuni „Energocom”, întreprindere deținătoare de licență de furnizare a gazelor naturale.

Astfel, proiectul de Hotărâre prevede, că Societatea pe Acțiuni „Energocom” va achiziționa gaze naturale și le va stoca în depozite subterane (în funcție de capacitățile de stocare disponibile și costurile pentru serviciul de stocare) iar Societatea pe Acțiuni „Moldovagaz”, care are obligația de serviciu public de furnizare de ultimă opțiune a gazelor naturale, impusă prin Hotărârea ANRE nr. 444/2021, va achiziționa gazele naturale stocate, în temeiul unui Contract-cadru de vânzare-cumpărare semnat între părți.

Precizăm că, prevederile proiectului sunt elaborate exclusiv în vederea asigurării și sporirii securității de aprovizionare cu gaze naturale a Republicii Moldova. Astfel, vânzarea de gaze naturale către furnizorii de ultimă opțiune va avea loc în următoarele cazuri:

a) este sistată și/sau limitată livrarea pe piața gazelor naturale aferente contractelor în derulare ale furnizorilor de ultimă opțiune;

b) este necesară aprovizionarea consumatorilor cu cantități de gaze naturale suplimentare celor stabilite în contractele în derulare încheiate de furnizorii de ultimă opțiune;

c) prețul gazelor naturale stocate și livrate de Societatea pe Acțiuni „Energocom” este mai mic decât prețul curent al gazelor naturale contractate de către furnizorii de ultimă opțiune.

Achizițiile de gaze naturale se vor efectua limitat cantitativ astfel, încât să nu fie percepute penalități conform contractelor în derulare.

De asemenea, proiectul de Hotărâre prevede și sursa de finanțare a achiziției de gaze naturale, aceasta fiind acoperită din contul unui împrumut suveran în valoare de 300 mil. Dolari SUA care urmează să fie acordat Republicii Moldova de către Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare în cadrul proiectului „*Securitatea furnizării în Republica Moldova*”.

După ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Societatea pe Acțiuni „Energocom” va semna cu Ministerul Finanțelor un Contract de Recreditare în baza căruia va utiliza împrumutul oferit de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Suplimentar proiectul prevede și abrogarea Hotărârii Guvernului Nr.660/2019 cu privire la impunerea obligației de serviciu public în vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale în situație de urgență, care, în condițiile actuale prevederile respective nu mai produc careva efecte juridice.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului actului normativ în cauză nu presupune direct alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat, cu toate acestea, Republica Moldova urmează să contracteze un împrumut suveran oferit de BERD în valoare de 300 mil. Dolari SUA în cadrul proiectului „*Securitatea furnizării în Republica Moldova*”. Împrumutul respectiv va fi operaționalizat la necesitate, iar resursele financiare vor fi recreditate de către Ministerul Finanțelor către SA „Energocom”, după ratificarea acordului de împrumut de către Parlamentul Republicii Moldova.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul Hotărârii rezultă din necesitatea asigurării securității energetice a țării prin intermediul aplicării prevederilor art. 11, alin. (1) și alin. (3) al Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul este supus avizării și consultării publice în conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100 /2017 cu privire la actele normative, fiind expediat părților interesate și plasat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, www.midr.gov.md la compartimentul Transparență/Anunțuri de proiecte și consultări publice.

Proiectul Hotărârii urmează a fi consultat cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Consiliul Concurenței, Ministerul de Interne, Ministerul Mediului, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției, operatorii sistemelor de transport (SRL "Moldovatrangaz" și SRL "Vestmoldrangaz"), cu operatorii sistemelor de distribuție și furnizorii de gaze naturale, cu sectorul asociativ, precum și cu mediul academic.

De asemenea, Proiectul de Hotărâre urmează să fie consultat și cu Secretariatul Comunității Energetice.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție potrivit art. 35 din Legea cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la impunerea obligației de serviciu public în vederea asigurării securității aprovizionării și stocării gazelor naturale în situație de urgență, nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, astfel, nu este necesară efectuarea expertizei de compatibilitate

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Ministerul Justiției.

11. Constatările expertizei financiare

Proiectul nu necesită a fi supus expertizei financiare, stabilite la art. 34, alin. (5) din Legea cu privire la actele normative, întrucât nu are impact asupra bugetului public.

12. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în sensul Legii nr. 235/ 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și, respectiv, nu va fi supus examinării de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Secretar General

Lilia DABIJA